

עבודה זרה ה-א

עניין: בואו ונחזיק טובה לאבותינו שחטאו

עין אליהו

לא תימא אנו לא באנו לעולם אלא
אימא כמי שלא באנו לעולם. הביאור האמיתי
לדעתי כן הוא כי לפי רש"י לפי שהם היו חיים
לעולם וכל זמן שהם קיימים אין אנו חשובים
כלום. תמוה, כי לעולם הבא אין שייך כבוד.
ולדעתי פירושו כן, כי זה ידוע שהנפש קודם
שירדה בגוף היתה מנוחתה תחת כסא הכבוד ואך
ה' יחפוץ להיטיב עמדה שלא תאכל נהמא
דכסופא, לכן שלח אותה בגוף עכור וכשלא
תחטא בגוף אזי תהי הנפש גדולה במעלה מכל
המלאכים שהלא המלאכים אין להם גוף עכור
והנפש יש לה גוף עכור ובכ"ז נשארה נאמנה לה'
ולכן היא גדולה מהמלאכים. אבל אם הראשונים
לא חטאו, וא"כ גופם היה זך כספירים
כהמלאכים, וגם אם באו לעולם באו בתוך גוף
ספירי בלי יצר הרע, וכמלאכים, וא"כ נחשבנו
כאלו לא באנו לעולם. דהלא גם קודם שנבראו
היתה הנפש במדרגת המלאכים וגם עתה בגוף
ג"כ תהיה הנפש כמו מלאך וא"כ מאי מעליותא
במה שנבראת הלא קודם הבריאה ג"כ היתה חלק
אלוה ממעל והיה לה זיו השכינה.

תפארת שלמה ח"ב-מבוא

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא ובני ישראל
פרו וישרצו כו' (שמות א, ו-ז) עפ"י הקדמת
האר"י ז"ל שעיקר עליית הני"ק ופתיחת המקורות
להוליד נשמות הוא היחוד של מיתת הצדיקים מזה
באים נשמות חדשות לעולם. ובזה י"ל (תהלים קד,
כט) תוסף רוחם יגועון תשלח רוחך יבראון ותחדש
פני אדמה. יום שמת רבא גולד ר' אשי (קידושין עב,
ב) וכן כל הנהו שחשב הש"ס. ובזה י"ל הש"ס ע"ז
ה. בואו ונחזיק טובה לאבותינו (שעשו את העגל)
שאלמלא הם לא חטאו אנו לא באנו לעולם וכו'
ע"ש: (מכ"ק)

מהר"ל ח"א

עשה לו. לכך פירשנו במקום אחר כי אע"ג שמצד
האדם עצמו טוב לו שלא נברא, מ"מ כאשר רצה
הש"י בבריאת האדם, צריך שיהיה מבטל דעתו
אצל רצון הבורא כמו שהוא רוצה, ואם לא ירצה
במה שרוצה הש"י אז הוא נאבד לגמרי. ולפיכך
אע"ג שבעל כרחו של אדם הוא נברא, צריך שיבטל
רצונו אצל רצון הש"י ויעשה רצון המקום כאלו
היה רצונו, ויכבד אביו ואמו שהביאו לעולם. כי
חפץ הוא שנברא כיון שכך רצון המקום. וזה מבואר
שהוא חפץ בבריאה, ואמרו ז"ל (אבות פ"ב) עשה
רצונו כרצונך, ולכך כיון שהש"י רוצה וחפץ
בבריאה, דבר זה הוא רצונך גם כן וזה מבואר.

עבודת עבודה

תום' ד"ה שא"מ לא וכו'. לולי דברי קדש י"ל דאין
התחלה לקושייתם, דהנה ידוע דכל נשמות יש להם
חלק אלהי ממעל, אשר נאללו ממנו ית' ונבראו נשמות
ישראל, ואין להם תקנה לשון לשורשם עד כי נולדו צעורה"ו
ועושי' כל אחד תכליתו לשם מה שנברא ואס"כ חוזר לשרשו
וצורין צורור החיים צלל כנפיו ית'. ולכך הנה העולם
הנשמות נבראו חיקף בתחלת הבריאה ולדעת כמה נבראו אף
קודם שמים וארץ, אבל בריאת הגוף לא נברא רק צעשי.
ולכך זה ודאי אמת דאם לא נבראו כלל הנשמות בגוף ולא
היו נאללים ממנו ית' ודאי ה' נוחל להם יותר, ולזה כיוונו
חז"ל [עירובין יג, ב] צאומרם "נוח לאדם שלא נברא יותר
משנברא" דהיינו אם לא היו נבראים כלל אף צעולם הנשמות
אז ה' נוח להם יותר שלא נברא משנברא, אך כיון שנבראו
צעולם הנשמות וכבר נאללו ונפרשו ממנו ית' א"כ שוב א"א
לחזור לשורשם עד יעשו תכליתם ויבראו צערה"ו צגופם, ושוב
ה' טוב להם גמר הבריאה שיבראו צערה"ו כדי שצוה יחזרו
ישונו למקום שנחלצו משם. ולכך אמר כאן שפיר דבאו
ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא שחטאו אנו לא באנו לעולם
והיינו נשארין קרח מכאן וקרח מכאן וא"ש ודוק. ועמ"ש